

TARTU LINNAVOLIKOGU

MÄÄRUS

Tartu

20.11.2019 nr LVK-M-0089

Tartu linna 2020. aasta eelarve

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 23 lõike 2 alusel ja Tartu Linnavolikogu 11. oktoobri 2012. a määruse nr 74 "Tartu linna eelarve koostamise, täitmise ja finantsjuhtimise kord" § 20 punktide 1, 2 ja 5 alusel.

§ 1. Tartu linna 2020. aasta eelarve

Tartu linna 2020. aasta eelarve kogumaht on on 208 059 095 eurot, eelarve võetakse vastu vastavalt lisadele 1-6.

§ 2. Kohustuste võtmise lubamine

(1) Linnavalitsusel lubatakse võtta laenu või emiteerida võlakirju investeringute katteks kokku kuni 18 900 000 euro ulatuses.

(2) Linnavalitsusel lubatakse võtta lühiajalist arvelduslaenu 2020. aasta jooksvate kulude katteks kuni 5 000 000 euro ulatuses.

(3) Linnavalitsusel lubatakse võtta laenu välisabi vahenditega rahastatavate projektide sildfinantseerimiseks kuni 2 500 000 euro ulatuses.

§ 3. Muud eelarve vastuvõtmisega samaaegselt tehtavad otsused

Välisabi vahenditega rahastatavate projektide sildfinantseerimise suurimaks lubatud mahuks määratakse 5 200 000 eurot.

§ 4. Reservfond

Reservfondi suuruseks määratakse 500 000 eurot.

§ 5. Kulude eelarve vahendites ümberpaigutuste tegemine

Linnavalitsusel lubatakse teha kulude eelarves ümberpaigutusi vastavalt riigi raamatupidamise üldeeskirja kontoplaanis tehtavatele muudatustele.

§ 6. Kaasava eelarve osa suurus

Kaasava eelarve osa suurus 2021. aasta eelarve koostamisel on 200 000 eurot ja ühe kaasava eelarve objekti maksumuse ülemmäär on 100 000 eurot.

§ 7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2020. a.

Esimees

Esitab: **linnavalitsus, 18.11.2019 istungi protokoll nr 77**

Ettekandja: **Monica Rand**

Õiend

Tartu Linnavolikogu Määruse "Tartu linna 2020. aasta eelarve" juurde

2020. aasta eelarves kavandatud tegevustega liigutakse edasi Tartu linna arengustrateegiast „Tartu 2030“ tuleneva visiooni ning arengukava aastateks 2018-2025 eesmärkide poole. Käesolev eelarve tugineb Eesti Reformierakonna ja Eesti Keskerakonna koalitsioonileppel Tartu linna juhtimiseks aastatel 2017-2021, mis hoiab silme ees peamist eesmärki – parandada linlaste elukvaliteeti ning muuta Tartu atraktiivsemaks nii investoritele kui ka linna külalistele.

Eelarve koostamisel on aluseks võetud linna eelarvestrateegia 2020-2023.

2020. aasta linnaeelarve prioriteetid:

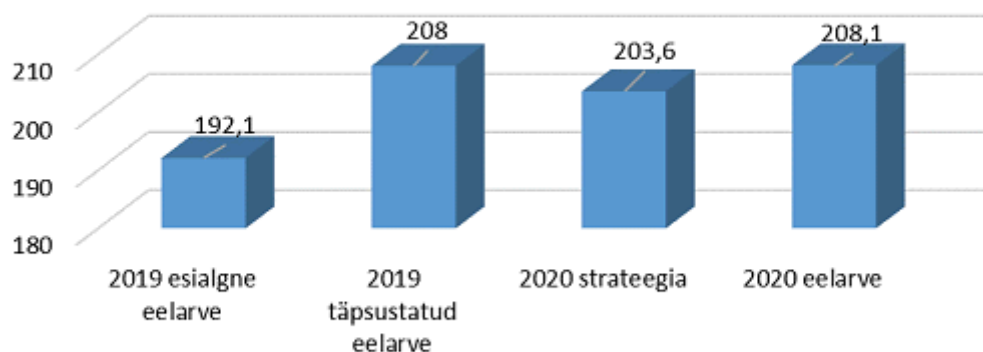
- elukeskkonna arendamine: keskkonnasäästlik ja mugav ühistransport, valmivad Riia tänava viadukt ja tunnelid ning mitmed kergliiklusteed, jätkub Vanemuise ja Ülikooli tänava remont, paranevad Mõisavahe tänava üheksakorruseliste majade elanike parkimistingimused ja ligipääs, renoveeritakse Annelinna tänavavalgustus;
- hariduse kättesaadavuse tagamine: viime ellu koolide renoveerimise kava, 1. septembril 2020. a avab ukseid rekonstrueeritud Annelinna gümnaasium;
- sotsiaalvaldkonna teenuste mitmekesistamine, parema kättesaadavuse ja kvaliteedi tagamine: vanemlust toetavad programmid, eakate ja puuetega inimeste abistamiseks kavandatud koduteenuse arendamine, puuetega inimeste eluruumide kohandamine, Nõlvaku tänavale 20-kohalise üldhooldekodu ja Tüve tänava sotsiaalüürimajade ehitamine;
- kultuuri väärtustamine: töötame selle heaks, et Tartust saaks aastal 2024 parim Euroopa kultuuripealinn;
- ettevõtluskeskkonna arendamine: koostöö ettevõtjate ja Tartu kõrgkoolidega;
- paremate sportimis- ja vaba aja veetmise võimaluste loomine: algab Annemõisa jalgpalli sisehalli projekteerimine ja ehitus ning jätkub spordibaaside remont ning hooldustehnika soetamine;
- Tartu tuntuse suurendamine turismi sihtkohana;
- Tartu linn on konkurentsivõimeline tööandja: haridus-, hooldus- ja kultuuritöötajate palkade kasv.

Linnaeelarve peamine alusdokument on arengukava osana iga-aastaselt uuendatav nelja eelseisvat aastat käsitlev linna eelarvestrateegia, milles on aastateks 2020-2023 sätestatud linna peamisteks eelarvepoliitilisteks eesmärkideks:

- jätkata Tartu linna vastutustundlikku eelarvepoliitikat: hoida põhitegevuse tulem ehk põhitegevuse tulude ja kulude vahe positiivne mahus, mis võimaldab katta vähemalt laenude põhiosa tagasimaksed ja intressikulu;
- arengukavas planeeritud eesmärkidest lähtuva investeerimistegevuse ellu viimiseks maksimaalses võimalikus mahus välisrahastuse kasutamine, tagades linnapoolse omafinantseerimise;
- võlakoormuse hoidmine mõõdukal tasemel.

Tartu linna 2020. aasta eelarve mahuks on kavandatud 208,1 miljonit eurot. Võrreldes 2019. aasta esialgse eelarvega kasvab järgmise aasta linnaeelarve 16 miljonit eurot ehk 8,3%. 2018. aasta eelarvega võrreldes suureneb eelarve 31 miljonit eurot ehk 18%.

Eelarve maht (miljonit eurot)

Eelarve põhinäitajad

	2018 täitmine	2019 eelarve	2020 eelarve	muutus eurodes	muutuse %
PÕHITEGEVUS					
Tulud	156 298 498	163 139 136	170 703 495	7 564 359	4,6
Kulud	138 654 679	155 948 500	160 483 668	4 535 168	2,9
Põhitegevuse tulem	17 643 819	7 190 636	10 219 827	3 029 191	42
INVESTEERIMISTEGEVUS					
Tulud	9 246 931	15 140 421	11 455 600	-3 684 821	-24,3
Kulud	28 948 006	45 591 359	39 762 945	-5 828 414	-12,8
Eelarve tulem	-2 057 256	-23 260 302	-18 087 518	5 172 784	-22,2
FINANTSEERIMISTEGEVUS					
Kohustuste võtmine (+)	14 370 000	17 696 895	18 900 000	1 203 105	6,8
Kohustuste tasumine (-)	9 394 073	6 508 301	7 812 482	1 304 181	20,0
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	2 918 429	-12 071 708	-7 000 000	5 071 708	-42,0
EELARVE KOGUMAHT	176 997 000	208 048 160	208 059 095	10 935	0,0

Tulud

Linna 2020. aasta **põhitegevuse tulude** üldmahuks kavandatakse **170 703 495** eurot, mis on käesoleva aasta täpsustatud eelarvega võrreldes 4,7% suurem. Vabariigi Valitsuse kabineti 21. septembri 2017. a otsus on tõsta toetusfondis kohalike ülesannete täitmiseks antavad sihtotstarbelised toetused hiljemalt aastaks 2021 ümber KOV-ide tulubaasi, jaotades vastavad vahendid tulumaksu ja tasandusfondi (üldotstarbelise toetuse) kaudu ja indekseerides seejuures tasandusfondi lisatavate vahendite kasvu. 2019. aastal tõsteti KOV tulubaasi (jaotatuna tulumaksu ja tasandusfondi kaudu) sotsiaaltoetuse ja -teenuse osutamise toetus ning jäätmehoolduse toetus

summas 4,7 miljonit eurot. Ülejäänud toetuste tulubaasi üleandmise ajakava on väljatöötamisel. 2020. aastal uusi sihtotstarbelisi toetusi tulubaasi ei lisandu. Riigieelarve seaduse kohaselt on 2020. aastal kohalikele omavalitsustele edasiantava füüsilise isiku tulumaksu määr 11,96%. Kasv 0,03 protsendipunkti on majanduskriisi eelse taseme taastamiseks (kriisi mõjul langetati kohalikele omavalitsustele edasiantava tulumaksu osakaalu 0,53 protsendipunkti). Tartu linna jaoks on 0,03 protsendipunkti väärtus ligikaudu 240 000 eurot.

Linna peamised tulud on üksikisiku tulumaks 91 500 000 eurot, maamaks 1 941 000 eurot (alates 2020. aastast planeeritud maksumäär 2,5% maa maksustamishinnast), linnaasutuste kaupade ja teenuste müügist saadav tulu 19 176 816 eurot ning riigilt ja muudelt institutsioonidelt saadavad toetused 55 822 984 eurot. Tulumaksu kasvuks võrreldes 2019. aasta täpsustatud eelarvega on kavandatud 8,2%. Tulumaksu põhilised kasvutegurid järgmisel aastal on lisaks riigi poolt eraldatava tulumaksuosa tõusule 0,03 protsendipunkti võrra ka keskmise palga kasv. Tulu kohalikest maksudest (reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks, parkimistasu) kavandatakse 1 531 000 eurot.

Investeeringustegevuse tuludeks on planeeritud **11 455 600** eurot, millest põhivara müük moodustab 3 520 000 eurot (maa müük 2 000 000 eurot ning linnale kuuluvate muude materiaalse väärtuste müük 1 520 000 eurot). Põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseerimist on kavandatud 7 421 600 eurot, millest suuremad summad on ette nähtud linna kergliiklusteede ehituseks, SmartEnCity projekti raames renoveerimistoetusteks, sotsiaalüürimajade rajamiseks Tüve tänavale ning Lodjakoja ehituseks. Võrreldes käesoleva aastaga toetused vähenevad 3 169 861 eurot, sest Euroopa Liidu eelarveperioodi 2014–2020 struktuuri- ja investeeringufondide vahenditele on juba suures mahus kasutajad leitud. 14 000 eurot on kavandatud intressitulud ning 500 000 eurot dividenditulu AS-lt Tartu Veevärk.

Kulud

Põhitegevuse kuludeks on kavandatud 160 483 668 eurot. Kulud kasvavad võrreldes 2019. aasta täpsustatud eelarvega 2,9%. Põhitegevuse kulude osatähtsus on 77% eelarvest. Põhitegevuse kuludest moodustavad 57% hariduse valdkonna kulud. 2020. aasta eelarvest läheb linna lasteaedade, koolide, kultuuri- ja sotsiaalasutuste ning linnavalitsuse töötajate kulude kasvuks ühtekokku 4,3 miljonit eurot. See on ulatuslik kasv, mis puudutab suurt osa Tartu linnavalitsuse süsteemis töötavaid inimesi. Põhitegevuse tulud ületavad kulusid 10 219 827 euro võrra, mis näitab, et KOFSi kriteerium on täidetud ning nimetatud ülejäägi saab suunata investeeringustegevuseks.

Investeeringustegevuse kuludeks planeeritakse kokku 39 762 945 eurot. Investeeringud moodustavad linnaeelarve kuludest 19,1%. Investeeringustegevuse katteallikatest moodustavad linna omafinantseeringu vahendid 32 341 215 eurot (81%) ja toetused 7 421 730 eurot (19%).

Järgmisel aastal on suuremad investeeringud kavandatud nii linna teede ja tänavate korrastamiseks, haridusasutuste rekonstrueerimiseks kui ka sotsiaalhoolekande infrastruktuuri arendamiseks:

- algab Riia viadukti ja tunnelite ehitus, valmib Vaksali tn - EMÜ - Waldorfkooli jalgratta- ja jalgteed ning jätkub Vanemuise ja Ülikooli tänava remont;
- projekti SmartEnCity raames investeeritakse 1,3 miljonit eurot;
- 1. septembriks lõpetatakse Annelinna gümnaasiumi renoveerimine;
- Tüve tänavale rajatakse sotsiaalüürimajad;
- valmib lodjakoda.

Üldvalitsemise valdkonnas on suunaks efektiivsuse suurendamine, olemasolevate IT-lahenduste arendamine ja uute kasutuselevõtt ning linnaelanikele teenuste parema kättesaadavuse ja kaasamisvõimaluste loomine kaasaegseid tehnoloogilisi võtteid kasutades.

Hariduse valdkonna põhirõhk on suunatud seadusega omavalitsusüksusele pandud ülesannete täitmisele ning linna arengukavast 2018-2025 tulenevate peamiste meetmete ja tegevuste kindlustamisele. Eesmärk on Tartu positsiooni tugevdamine ülikoolilinnana ja Eesti hariduselu eestvedajana, kus õppetöö kõrge kvaliteedi tagab õppijakeskne võrgustikupõhine haridussüsteem ja kõrgelt hinnatud pedagoogid. Ühtlasi on oluline luua Tartus soodsad tingimused kõigi põlvkondade lõimimiseks elukestvasse õppesse. Selle saavutamiseks on vaja teha koostööd riigi ja erasektori erineva taseme haridusasutuste ja hariduse tugiteenuseid osutavate asutustega, lapsevanemate, õpilasesinduste jt huvigruppidega ning olla avatud teiste riikide positiivsetele kogemustele. Arengukava perioodi tähtsamad teemad on munitsipaalharidusasutuste kaasajastamine, nüüdisaegse õpikäsituse elluviimine ja hariduse kättesaadavuse parandamine. Olulisel kohal on haridusasutuste muutmine nüüdisaegsemaks ja turvalisemaks, nüüdisaegse õpikäsituse elluviimist toetava juhtimise ja õppe korraldamine, haridustöötajate väärtustamine ja nende professionaalse arengu toetamine. Hariduse valdkonda suunatakse 35% investeerimiskuludest, suuremad objektid on Annelinna gümnaasium ja Pääsupesa lasteaed.

Kultuuri valdkonnas on kindlasti tähtsaim eesmärk kantud Tartu linna saamisest 2024. aasta Euroopa kultuuripealinnaks ning Tartu positsiooni ja tuntuse suurendamisest nii Eesti kui ka rahvusvahelises kultuurielus. Lisaks on 2024. aastal Euroopa kultuuripealinnad Norra linn Bodø ja Austria väikelinn Bad Ischl.

Sotsiaalse kaitse valdkonnas tegeletakse jätkuvalt teenuste mahu ja vajadustele vastavuse analüüsimisega ja teenuste kvaliteedi arendamisega. Samuti kasutatakse võimalusi teenuste arendamiseks avanevate Euroopa Liidu struktuurfondide abil. Tellitakse uuringuid, et selgitada rahulolu olemasolevate võimalustega ning leida uusi arengusuundi. Tegeletakse hoolduskoormuse leevendamise ja asendushoolduse ja päevakeskuse teenustele sobiva ruumilahenduse leidmise ning koduhooldusteenuste ja isikliku abistaja teenuse mahtude suurendamisega. Omastehooldajaid toetatakse koolitustega. Jätkatakse juhtumikorraldusest lähtuva tugiisikuteenuse pakkumist tööealise elanikkonna sotsiaalprobleemide ennetamiseks ning nõustamisteenuste süstematiseerimist toimetulekuraskuste ennetamiseks. Osaletakse projektides, mis toetavad tööle saamist. Luuakse peredele võimalusi sotsiaalmajutusteenuseks, et tagada iseseisvat toimetulekut. Parandatakse allasutuste palgatingimusi ja erialase täiendamise võimalusi. Tüve tänavale on kavas rajada aastatel 2020-2021 KredEx'i toetuse abil kaks sotsiaalmaja. Projekt viiakse ellu „Elamufondi arendamise investeeringutoetus kohalikule omavalitsusele“ meetme raames.

Tervishoius on uus ja väga vajalik algatus elustamisõppe rakendamine põhikoolides. Esmaabikoolitus on mõeldud Tartu põhikoolide lõpuklasside õpilastele. 2020. aastal saab ligi 1300 õpilast kaheksa akadeemilise tunni jooksul omandada elustamiseks ja esmaabi andmiseks vajalikke teadmisi ja oskusi. Õpe on suunatud 8.-9. klassidele ning vastavalt kooli soovile viiakse koolitus läbi kas 8. klassi lõpus või 9. klassi alguses.

Majanduse valdkonna prioriteedid on elukeskkonna atraktiivsuse parandamine, sealhulgas elujõulise kesklinna kavandamine, turismi arendamine ja tõhusam koordineerimine ning Tartu linna turundus. Tihendatakse koostööd lähivaldadega linna piire ületavate planeeringute koostamisel. Prioriteetid on ka ettevõtlusaktiivsuse tõstmine, kõrgema lisandväärtusega tootmise arendamine, ettevõtjate ja teadlaste koostöö, loomeettevõtlus, taristute arendamine ja taastuvenergia kasutusprintsipiide väljatöötamine ja rakendamine nii elamumajanduses kui transpordisektoris. Targa ja säästva linnakeskkonna terviklahenduse projekti „SmartEnCity“ kaudu targa ja säästva linnakeskkonna terviklahenduse elluviimine.

Keskkonnakaitse seisukohalt on olulised keskkonnateadlikkuse edendamine, energiasäästlike linnaplaneerimise meetodite rakendamine ja avalike hangete keskkonnaaspektide arvestamise

kriteeriumide väljatöötamine, linna parkide ja haljastute parem hooldamine ning hoolduskavade koostamine. Jätkuvalt on prioriteet jäätmemajanduse efektiivne korraldamine ning vee- ja kanalisatsioonisüsteemi arendused.

Kõiki ülalnimetatud valdkondi läbivaks prioriteediks 2020. aastal on vabatühenduste potentsiaali parem rakendamine linnaelu probleemide lahendamisel. Järgmise aasta eelarvesse on kavandatud kaasava eelarve raames 200 000 eurot kahe idee teostamiseks: „Eeskujulikud rattateed“ ja „Tartu Katoliku Kooli Tähtpere Aed“. Võiduidees soovitakse korrastada Tartu olemasolevaid rattateid, et kõigil ratturitel oleks julgem ja mugavam liigelda. Erilist tähelepanu pööratakse koolide ja rattaringluse parklate ümbrusele. Teise tulemuse saanud ideega soovitakse rajada kõigile elanikele avatud mängukeskkond Tähtveres Tartu Katoliku Kooli juures, kus saaksid kokku liikumine, mänguline teadus ja linnaloodus. Koolirahvas ja ümbruskonna pered leiaksid Tähtpere Aiast aktiivset tegevust majaaisel väljakul ning aia pargiosas oleks rahulik mõtisklemiskoht igapähele.

Rõõm on tõdeda, et tartlaste huvi kaasava eelarve vastu on tugevas tõusutrendis. Kaasava eelarve hääletusel osales 7312 tartlast, kes andsid kokku 15 510 häält. Hääletajate arv on igal aastal tõusnud ja sel aastal oli tegemist Tartu kaasava eelarve seniste aastate rekordiga: hääletamas käis 9,3 protsenti kõigist hääletusõiguslikest linnakodanikest (14-aastaseid ja vanemaid elanikke on Tartus umbes 79 000). Võrdluseks: 2018. aastal oli hääletajaid 5291 (6,6 % hääletajate koguarvust), kes andsid 10 318 häält.

2020. aastal on planeeritud kaasata laenuvahendeid 18 900 000 eurot, millest 7 812 482 eurot kulub olemasolevate finantskohustuste refinantseerimiseks ning 11 087 518 eurot uute investeeringute rahastamiseks. Võlakohustuste teenindamiseks on kavandatud 714 752 eurot.

Linna laenukohustused moodustavad 2020. aasta lõpuks 93 446 705 eurot ehk 54,7% põhitegevuse tuludest. Sellega püsib Tartu KOFSiis sätestatud 60% netovõlakoormuse piirides. Planeeritava ning maksimaalse võimaliku laenukoormuse vahe (nn laenupuhver) on 9 miljonit eurot.